

Patientsäkerhetsberättelse för
Elevhälsan medicinska insats och psykologiska insats
Österåkers kommun
Verksamhetsår 2025

Datum: 2026-03-03

Ansvarig för innehållet:

Marika Ångman - medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska, leg. specialistsjuksköterska

Ylva Kvamme - psykologiskt ledningsansvarig, leg. psykolog

Henrik Kempe - elevhälsochef

Joakim Östling - verksamhetschef

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9, 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Patientsäkerhetsberättelsen utgår ifrån den nationella mallen som utgår från lagkrav och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. Mallen utgår även från metodiken för systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

För verksamhetsår 2025 har medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska och psykologiskt ledningsansvarig gemensamt skrivit patientsäkerhetsberättelsen för *Elevhälsans medicinska (EMI) och psykologiska insats (EPI)*.

I denna text benämns eleven som patient och närstående/förälder som vårdnadshavare.

Översikt över verksamhetsåret för Elevhälsans medicinska insats (EMI)

Skolsköterskorna i Österåker har regelbundna yrkesmöten varannan vecka. Inför höstterminen 2025 anpassades mötesrutinerna för att öka tillgängligheten på skolorna: digitala möten hålls 15.00–16.00 och fysiska möten förlängdes till 13.00–16.00. Syftet är att stärka elevhälsans stöd och närvaro på plats.

Dessa möten syftar till att:

- Gå igenom nya lagar och förordningar
- Följa upp och säkerställa att fastställda rutiner efterlevs
- Diskutera andra aktuella frågor och utvecklingsområden inom verksamheten
- Genomgång av “Månadens rutin” tex vaccination
- Skolsköterskorna arbetar med *Kompetensbeskrivning för skolsköterskor*, utarbetad av *Riksföreningen för skolsköterskor* i samarbete med *Svensk sjuksköterskeförening*. Detta sker med utgångspunkt från *Säker vård och de fem kärnkompetenserna* för att stärka yrkesrollen och kvaliteten i elevhälsans arbete.

Under verksamhetsåret har handledning erbjudits för skolsköterskegruppen vid tre tillfällen fördelade över terminen. Syftet med handledningen var att stärka gruppen samt främja trygghet och

sammanhållning. De sköterskor som deltog uppskattade handledningen. Den förlades på fredagar, vilket innebar att tre sköterskor inte kunde delta på grund av ledighet denna veckodag.

Verksamhetsbesök av MLA

Under 2025 genomfördes verksamhetsbesök av MLA på skolsköterskornas mottagningsrum med syfte att följa upp läkemedelshantering som baseras på HSLF-FS 2017:37 - journaldokumentation, lokaler och undersökningsmöjligheter, basal hygien, städning av lokaler, arbetsbelastning, samverkan och fortbildningsbehov. (Mall bifogas)

Resultatet visar att elevhälsan medicinska insats i Österåkers kommun har hög kvalitet med väl fungerande rutiner och ett starkt fokus på säkerhet. En viktig förutsättning för att upprätthålla detta är dock att samtliga berörda tar del av rutinerna och arbetar enligt de uppsatta kvalitetsdokumenten. Informationsöverföringen mellan alla led är avgörande för att säkerställa att rutinerna efterföljs.

Utvärdering av nya arbetssätt med vaccinationer

Utvärdering har utförts av samtliga skolsköterskor i kommunen. De flesta skolsköterskor upplever att en direktbeställning av vaccin till skolorna innebär en tidsbesparing. Samtidigt ses en ökning av antalet extra beställda doser när varje mottagning har ett eget lager av vaccin. Majoriteten av skolsköterskorna följer det fastställda årshjulet för vaccinationer och beställer endast de vaccin som skall beställas för klassvaccinationer.

Kompletteringsvaccin fortsätter att beställas centralt på grund av kortare hållbarhet och för att bibehålla en överblick över elever som inte är fullständigt vaccinerade.

Utvärdering av läkemedelsbeställning

Läkemedelsbeställning via e-tjänst med förifylld läkemedelslista, i enlighet med generella direktiv, har bidragit till ökad likvärdighet och kvalitet i läkemedelshanteringen.

Den digitala beställningsprocessen har även effektiviserat skolsköterskans arbete, då behovet av att lämna skolan vid två tillfällen per beställning (inlämning av rekvisition samt hämtning av läkemedel på apotek) har upphört. Detta har medfört att skolsköterskan kan tillbringa en större del av sin arbetstid på skolan och därmed stärka den elevnära verksamheten.

Granskning av dokumentation i skolhälsovårdsjournalen

Under verksamhetsåret har medicinskt ledningsansvarig skolsköterska genomfört granskning av dokumentation från hälsobesök i årskurs 4. På skolor som saknar årskurs 4 har journaler från årskurs 8, gymnasiet årskurs 1 samt förskoleklass granskats enligt samma principer.

Granskningen omfattade tre journaler per klass, där eleverna valdes utifrån klasslistan i *Prorenata*: elev nummer 1, 5 och 12. En mall för granskningen har bifogats för att säkerställa enhetlig bedömning.

Resultat av granskning av skolhälsovårdsjournaler

Granskningen visar att dokumentationen i skolhälsovårdsjournalerna är god och en sammanhållen journal inom *Elevhälsans medicinska insats* finns. Basuppdraget har följts och samtliga elever som ingick i granskningen har erbjudits vaccination och hälsobesök.

Det framkom att ovedertagna förkortningar används i varierande omfattning. Användning av förkortningar inom vården kan leda till bristande kommunikation och feltolkningar, vilket i förlängningen kan medföra medicinska fel. Berörda skolsköterskor har informerats om detta och frågan har diskuterats i arbetsgruppen. Under vårterminen planeras fortsatt arbete med dokumentation i skolhälsovårdsjournalerna för att säkerställa tydlighet och patientsäkerhet.

Kompetensbeskrivningen på avancerad nivå för skolsköterska inom EMI

Under hösten har skolsköterskorna påbörjat arbetet utifrån kompetensbeskrivningen på avancerad nivå för skolsköterska inom *Elevhälsans medicinska insats*. Kompetensbeskrivningen har utarbetats av *Riksföreningen för skolsköterskor* i samarbete med *Svensk sjuksköterskeförening*. Arbetet fokuserar på att säkerställa **säker vård** samt utveckla de fem kärnkompetenserna: personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling och informatik.

Syftet är att säkerställa att professionen håller en hög nivå och att skolsköterskan, utifrån ett omvårdnadsperspektiv och de fem kärnkompetenserna, kan stödja och främja **elevens hälsa** på ett strukturerat och evidensbaserat sätt.

En frisk skolstart

Under hösten har skolsköterskorna vid *Skärgårdsstadsskolan*, *Margretelundsskolan*, *Roslags-Kulla skola*, *Ljusterö skola* och *Röllingbyskolan* påbörjat arbetet med programmet **En frisk skolstart** - ett strukturerat och evidensbaserat familjestödsprogram som syftar till att främja hälsosamma levnadsvanor och förebygga ohälsa för barn och familjer i skolstartsåldern (fsk och år 1). Programmet bygger på forskning och ger ett arbetssätt där elevhälsan, lärare och vårdnadshavare tillsammans kan stödja barnens hälsa och välbefinnande. Det omfattar bland annat utbildning i motiverande samtal för skolsköterskor, klassrumsaktiviteter med teman kring hälsa och levnadsvanor, samt guidning för vårdnadshavare och samtal för att stärka dem i deras roll att skapa goda rutiner i hemmet.

Direktlänk till programmet: [En frisk skolstart](#) / [Karolinska Institutet](#)

Under hösten har berörda skolsköterskor deltagit i utbildning i metoden motiverande samtal utifrån *En frisk skolstart* och påbörjat klassrumsaktiviteter i förskoleklass. Några elever och vårdnadshavare har också under december genomfört hälsobesök där stödjande insatser för vårdnadshavare har erbjudits. Övriga hälsobesök planeras under vårterminen enligt verksamhetens årshjul.

Nationellt hälsoprogram 0–20 år

Medicinskt ledningsansvariga skolsköterskan har under året deltagit i *Socialstyrelsens* referensgrupp inom ramen för arbetet med övergångar i det nationella hälsoprogrammet. Syftet är att skapa en **jämlik, regelbunden och sammanhållen hälsouppföljning** för alla barn och unga i Sverige, oavsett var de bor. För att säkerställa bredd och kvalitet i programmet sker arbetet i nära samverkan mellan flera myndigheter. Arbetet bedrivs i samverkan mellan flera statliga myndigheter, däribland *Socialstyrelsen*, *Folkhälsomyndigheten*, *Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF)*, *Statens skolverk*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)* samt *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)*. Deltagandet i referensgruppen är ett hedersamt och betydelsefullt uppdrag som bidrar till att stärka *Elevhälsans medicinska insats* i det nationella utvecklingsarbetet kring barns och ungas hälsa, samtidigt som det möjliggör att Österåkers kommun är representerad och delaktig i detta arbete.

Nationell patientöversikt (NPÖ) och elektroniska remisser

Under verksamhetsåret har medicinskt ledningsansvarig (MLA) fört dialog med systemförvaltare i kommunen för regionens elektroniska katalog (*EK-katalogen*) i syfte att säkerställa korrekta HSA-ID för vårdgivare inom Österåkers kommun samt för vårdenheten *Skolhälsovård*. Arbetet har fördröjts från april till december 2025. Målsättningen är att skolläkare och medicinskt ledningsansvarig i ett första steg ska ges tillgång till *Nationell patientöversikt (NPÖ)*, vilket bedöms kunna underlätta samverkan mellan hem, skola samt hälso- och sjukvård.

Journalsystemet *Prorenata* har möjliggjort elektronisk remisshantering direkt via journalen. *Region Stockholms* journalsystem *TakeCare* har dock i nuläget inte prioriterat nödvändiga systemuppdateringar, med hänvisning till regionens pågående upphandling av ett nytt journalsystem, vilket tidigast planeras att tas i bruk 2028. Medicinskt ledningsansvarig har, tillsammans med verksamhetschef för elevhälsan i Haninge kommun, drivit frågan gentemot *Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF)*, *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)*, *Inera*, systemförvaltare för *TakeCare* och *Prorenata* samt *Region Jönköping*, som redan har infört elektroniska remisser. I nuläget är det oklart hur förutsättningarna för elektronisk remisshantering kommer att utvecklas. Medicinskt ledningsansvarig avser att ansöka om statsbidrag inom ramen för *Socialstyrelsens* “*God och nära vård*” i syfte att stärka den digitala kommunikationen och öka patientsäkerheten.

Samverkan och samarbete

Under verksamhetsåret har samverkan med vårdgrannar såsom *Första linjens psykiatri*, *Logopedkliniken* och *Ögonmottagningen* bidragit till att säkerställa korrekta och ändamålsenliga remisser från *Elevhälsans medicinska insats*. I journalsystemet har frasminnen för remisser till berörda mottagningar införts, i syfte att skapa en ökad likvärdighet och kvalitet i skolsköterskornas remissförfarande.

Samverkan med *Barnläkarmottagningen Täby/Vallentuna* har genomförts tillsammans med skolsköterskor och skolläkare i Täby och Vallentuna kommun. Arbetet har haft fokus på remissförfaranden från *Elevhälsans medicinska insats* i enlighet med *VISS*, som utgör ett kunskapsstöd för hur vårdkedjan fungerar från elevhälsan till olika vårdnivåer, inklusive primärvård och specialistvård för barn. Samverkan sker även med *Ungdomsmottagningen* med fokus på endometrios och mensbesvär.

Posthanteringen inom *Elevhälsans medicinska insats* har under verksamhetsåret setts över och har förändrats i syfte att säkerställa att all utgående post från skolsköterskorna når korrekt mottagare. Den nya rutinen som är upprättad med postansvarig inom Österåkers kommun innebär att all utgående post skickas via internpost till kommunhuset, där den sorteras av postansvarig och därefter skickas som företagspost via *PostNord*. Förändringen har bidragit till ökad likvärdighet i hanteringen samt förbättrade möjligheter att spåra och följa upp post som eventuellt saknas.

Översikt över verksamhetsåret för Elevhälsans psykologiska insats (EPI)

Under 2025 genomförde elevhälsans psykologiska insats totalt 15 psykologutredningar, i huvudsak med frågeställning kring intellektuell funktionsnedsättning. I fem av dessa ärenden bedömdes det finnas behov av vidare utredning inom regionens specialistverksamheter, och rekommendation om detta har lämnats till vårdnadshavare och skola. Övriga utredningar har kunnat avslutas inom ramen för elevhälsans uppdrag, med återgivning och åtgärdsförslag till skolorna.

Arbetet med att ta fram ett ledningssystem för EPI har varit en central del av årets kvalitetsarbete. Ledningssystemet har utformats av psykologiskt ledningsansvarig i nära samverkan med elevhälsochef, verksamhetschef och kvalitetsstrateg, och är nu färdigställt inför beslut i nämnd under våren 2026. Inom ramen för detta arbete har även rutiner för remisshantering och posthantering tagits fram, och implementeringen av dessa har påbörjats under året.

Parallellt har grunden lagts för det systematiska förbättringsarbetet inom ramen för ledningssystemet. PLA har tillsammans med kvalitetsstrateg identifierat och definierat centrala områden för egenkontroll, vilket utgör en viktig del i att säkerställa kvalitet och följsamhet i verksamheten. Ett årshjul ska fastställas för samtliga områden för att skapa struktur och kontinuitet i uppföljningen.

De områden som ingår i egenkontrollen omfattar:

- **Kontroller av rutiner**, där såväl aktualitet som faktisk efterlevnad ska säkerställas.
- **Avvikelser, risker, synpunkter och klagomål**, med fokus på att tidigt identifiera risker och förbättringsområden.
- **Journalgranskning**, för att följa upp att dokumentationen sker i enlighet med gällande lagar och rutiner.

- **Loggkontroller**, där behörigheter och journalöppningar analyseras för att säkerställa korrekt hantering av känsliga uppgifter.
- **Kontroll av psykologiskt testmaterial**, både avseende aktualitet och att kompetens kring användningen är tillräcklig.

Tillsammans utgör dessa insatser viktiga steg i att utveckla en robust struktur för kvalitetsarbete och säkerställa att den psykologiska elevhälsan vilar på tydliga, hållbara och rättssäkra processer.

Avvikelsehantering

En tydligare rutin för hantering av avvikelser har implementerats. Antalet avvikelser som inkommit från psykologgruppen har varit få, men de som rapporterats har främst rört brister i extern samverkan och hantering av psykologiskt testmaterial. Detta ligger i linje med den begränsade omfattningen av HSL-relaterade arbetsuppgifter inom EPI. Under året har rutiner och checklistor för testmaterial förtydligats, och ytterligare digitala stöd är under utveckling för att minska risken för felaktig dokumentation.

Egenkontroll

Inom informationssäkerhetsområdet har en logguppföljning genomförts vid ett tillfälle. Inga obehöriga journalöppningar har identifierats.

Journalgranskning genomfördes vid två tillfällen under 2025 genom gemensam granskning i psykologgruppen av aidentierade journaler utifrån checklista framtagen med utgångspunkt i Patientdatalagen.

Kompetensutveckling

Psykologgruppen deltagit i flera återkommande forum för att upprätthålla och utveckla sin professionella kompetens. Detta inkluderar regelbundna nätverksträffar arrangerade av Psifos och nätverket för skolpsykologer i norra Storstockholm, professionshandledning med psykolog med specialistkompetens samt en halvdagsworkshop om effektiva återgivningar av utredningsresultat.

Samverkan

För att stärka samtyckes- och informationsöverföringsprocesserna mellan EMI och EPI har en digital funktionsbrevlåda utvecklats och börjat testas i liten skala. Syftet är att skapa en säker och enhetlig hantering av skriftliga samtycken samt informationsdelning inom journalsystemet. Detta arbete fortsätter under 2026 och är en viktig del av att etablera en mer sammanhållen och säker samverkansstruktur mellan professionerna.

Rutiner för vårdhänvisning och posthantering har tagits fram och implementerats under 2025.

SAMMANFATTNING för Elevhälsans medicinska insats

Under verksamhetsåret 2025 har elevhälsans medicinska insats bedrivits med målet att bidra till god hälsa, trygghet och likvärdiga förutsättningar för kommunens elever. Verksamheten har haft ett tydligt fokus på det hälsofrämjande och förebyggande uppdraget samt på att stärka kvalitet, samverkan och strukturer i arbetet.

Ett särskilt prioriterat utvecklingsområde under året har varit arbetet med avvikelshantering som en del av kvalitetssäkringen. Rutiner för att rapportera och följa upp avvikelser har tydliggjorts och arbetet har bidragit till ökad medvetenhet om risker och förbättringsområden inom verksamheten. De avvikelser som rapporterats har inte varit av allvarlig karaktär, men har gett värdefullt underlag för utveckling av arbetssätt och rutiner.

Samtidigt visar årets uppföljning att avvikelsearbetet ännu inte är fullt ut implementerat i hela organisationen. Det finns behov av fortsatt utveckling av strukturer för systematisk uppföljning, återkoppling och lärande, för att säkerställa att identifierade brister leder till långsiktiga förbättringar.

Sammanfattningsvis bedöms elevhälsans medicinska insats fungera väl och hålla god kvalitet, men verksamheten är ännu inte i mål vad gäller det fullt ut etablerade kvalitets- och avvikelsearbetet. Under kommande verksamhetsår kommer fokus att ligga på att stärka dessa strukturer ytterligare, i syfte att långsiktigt säkerställa en trygg, säker och likvärdig elevhälsa i kommunen.

Elevhälsochefen har ansvar för att upprätthålla ett systematiskt patientsäkerhetsarbete, säkerställa kompetens och utbildning för medarbetarna samt för att rutiner för behörigheter och användarsystem fungerar.

Elevhälsans medicinska insats i Österåker hade ambitiösa mål för 2025, men på grund av omprioriteringar har inte alla mål uppfyllts.

Ej fullföljda eller pågående mål:

1. Regelbunden hantering av registrerade avvikelser - målet är att säkerställa att alla avvikelser tas upp och diskuteras regelbundet inom skolsköterskegruppen är ännu inte uppnått.
2. Kvalitetssäkring av processer inom *Elevhälsans medicinska insats* - arbetet med att strukturera och säkra rutiner och processer för verksamheten har påbörjats, men kräver ytterligare tid och stöd.
3. Förebygga ohälsa och främja hälsosamma livsstilsvanor - målet att arbeta mer strukturerat inom hela elevhälsan med hälsofrämjande insatser från tidig ålder.
4. Öka likvärdigt hälsofrämjande arbete - målet att erbjuda alla elever samma kvalitet på hälsofrämjande och förebyggande insatser är ännu inte helt uppfyllt.

För 2026 planeras fortsatt utvecklingsarbete inom *Elevhälsans medicinska insats* med fokus på att kvalitetssäkra processer för att öka likvärdigheten gällande målet att erbjuda likvärdig och högkvalitativ

elevhälsa och minska risken för vårdskador för elever i de kommunala skolorna. Elevhälsan ser fram emot framåt mot att arbeta vidare med dessa mål under 2026.

SAMMANFATTNING för Elevhälsans psykologiska insats

Uppföljning av måluppfyllelse 2025:

1. *Färdigställande av ledningssystem för elevhälsans psykologiska insats*

Ledningssystem färdigställt inför beslut i nämnd under våren 2026.

2. *Påbörja och planera arbetet med egenkontroller.*

Centrala områden för egenkontroll har identifierats och årshjul kommer att fastställas för att tas i bruk från och med 2026. Egenkontroller har genomförts under året i form av avvikelshantering, loggkontroller, journalgranskningar och uppföljning och genomgång av gällande rutiner i professionsgruppen.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Källa: Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador. För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Elevhälsans medicinska insats EMI

Den medicinska insatsen arbetar enbart inom *HSL (Hälso- och sjukvårdslagen)* och därför omfattas allt arbete som utförs av skolsköterskor och skolläkare i Österåker kommun i denna patientsäkerhetsberättelse.

Elevhälsans psykologiska insats EPI

Skolpsykologerna arbetar främst under Skollagen, men har även arbetsuppgifter under Hälso- och sjukvårdslagen. HSL-insatserna består främst av psykologutredningar med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning (IF), samt i vissa fall samtalskontakt. HSL-insatserna är av begränsad omfattning, vilket innebär mindre omfattande underlag för Patientsäkerhetsberättelsen jämfört med EMI.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Övergripande mål för elevhälsans insatser under HSL

Målet är att:

- bedriva en god och säker vård, där risker identifieras tidigt och där negativa händelser i möjligaste mån kan förebyggas.
- det finns den kompetens inom verksamheten som är nödvändig för att uppnå det ovanstående.
- det finns rutiner och lokala riktlinjer för arbetet, som ska vara kända för alla medarbetare

Strategier för fortsättning att uppnå dessa mål är att:

- tillse att alla medarbetare som arbetar i verksamheten har den kompetens och behörighet som krävs för uppdraget.
- arbetet sker aktivt med att tidigt identifiera och förebygga risker och händelser.
- arbetet sker utifrån aktuell lagstiftning, författningar, riktlinjer och lokala rutiner.

Övergripande mål för EMI och EPI

EMI

Område	Mål 2026	Strategier	Resultat
-Avvikelsehantering	-Öka patientsäkerhet -Kvalitetssäkra vården	-Säkerställa att samtliga registrerade avvikelser analyseras, utreds och följs upp samt att de tas upp regelbundet inom psykolog och sköterskegruppen	-Led i kvalitetssäkringsarbete
-Påbörja arbete med att kvalitetssäkra processer inom Elevhälsans medicinska insats	-Förebygga ohälsa hos elever -Främja hälsosamma livsstilsvanor från tidig ålder ur ett medicinskt perspektiv	-Öka likvärdigt hälsofrämjande och ohälsöförebyggande arbete inom Elevhälsans medicinska insats	-Kvalitetssäkra identifiering av elever som riskerar ohälsa
-Yrkesträffar för skolsköterskor ska vara ett forum för frågeställningar ur ett medicinskt perspektiv för främjande och förebyggande arbete	-Ta till vara skolsköterskans omvårdnadsprofession	-Vid nyrekrytering anställa medarbetare med rätt specialistutbildning samt erfarenhet som sjuksköterska och skolsköterska. Legitimation kontrollera av socialstyrelsen samt uppföljning med Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att säkerställa att inga påbående ärenden finns registrerade	-Kvalitetssäkra elevhälsans medicinska kompetens

EPI

Område	Mål 2026	Strategier	Resultat/utfall
Ledningssystem	Kvalitetssäkring av HSL-insatser	Ledningssystemet ska godkännas i nämnden. Arbete med uppföljning och implementering inom ramen för årshjul för egenkontroll	God och säker vård. Följs upp och dokumenteras inom ramen för egenkontroll
Ledningssystemet - systematiskt förbättringsarbete	Systematiskt arbete med förbättring och kvalitetssäkring via analys utifrån egenkontroll	Ta fram årshjul för egenkontroller Genomföra och dokumentera	God och säker vård. Följs upp och dokumenteras inom ramen för egenkontroll

		egenkontroller enligt årshjul	
--	--	-------------------------------	--

EMI och EPI

Område	Mål 2026	Strategier	Resultat/utfall
Avvikelsehantering	Systematiskt förbättringsarbete Patientsäkerhet	Gemensan rutin och verktyg kring avvikelsehantering. Regelbundna möten med medicinskt ledningsansvarig sjuksköterska, psykologisk ledningsansvarig psykolog och enhetschef för att hantera avvikelser.	God och säker vård.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats:

- *Utbildningsnämnden* är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivits inom Elevhälsans medicinska insats och för den hälso- och sjukvård som bedrivits inom Elevhälsans psykologiska insats.
- Verksamhetschef enligt HSL 2017:30 kap 4 § 2 är utsedd och tjänsten innehas av Joakim Östling.
- Skolsköterska Marika Ångman har under verksamhetsåret delegerats uppdraget av verksamhetschefen att vara medicinskt ledningsansvarig (MLA).
- Skolpsykolog Ylva Kvamme har från augusti 2025 delegerats uppdraget av verksamhetschefen att vara psykologiskt ledningsansvarig (PLA). Dessförinnan var uppdraget delegerat till Sophia Sörgardt Jansson.
- Elevhälsochefen Henrik Kempe och medicinskt ledningsansvarig skolsköterska ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och att god vård bedrivs inom elevhälsans medicinska insats.

- Elevhälsochefen Henrik Kempe och psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och att god vård bedrivs.
- Lokaler och utrustning för arbetet ska vara anpassade för verksamheten.
- Elevhälsochefen och medicinskt ledningsansvarig skolsköterska upprättar tillsammans med enhetens medarbetare rutiner för verksamheten och system för att följa upp dem.
- Elevhälsochefen och psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog upprättar tillsammans med enhetens medarbetare rutiner för verksamheten och system för att följa upp dem.
- Avvikelser och risker inom *Elevhälsans medicinska insats (EMI)* och *Elevhälsans psykologiska insats (EPI)* ska dokumenteras, analyseras och följas upp. Både mindre och allvarliga vårdskador kan ge viktig information om förbättringsområden inom *EMI och EPI* och ska dokumenteras och följas upp för att minska risken för upprepning.
- Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen bär själv ansvaret för hur personen fullgör sina arbetsuppgifter (SFS 2010:659)

Bemanningen inom Elevhälsans medicinska och psykologiska insats

Henrik Kempe är elevhälsochef och närmaste chef för både skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer. Bemanningen syftar till att säkerställa en effektiv och högkvalitativ elevhälsa som möter elevernas behov på bästa möjliga sätt.

Bemanningen inom *Elevhälsans medicinska och psykologiska insats* skall anpassas löpande utifrån verksamhetens behov. Grundbemanning fastställs av verksamhetschef och elevhälsochef i samråd med rektorgruppen. Detta görs med hänsyn till förändringar i antalet elever per skola och andra relevanta kriterier:

- Antal elever
- Antal skolor och elevhälsoteam
- Socioekonomiskt index
- Skolornas årskurser (F-3, F-6, F-9 eller 4–9)
- Skolor med resursenheter
- Kontinuitet i bemanningen
- Andra faktorer som påverkar medarbetarnas arbetssituation

Nuvarande bemanningsstruktur

- Skolläkare: 60 - 75 % tjänstgöring under verksamhetsåret.
- Samordnande skolsköterska: 55 % tjänstgöring, inkluderar medicinskt ledningsansvar och systemansvar för journalsystemet *Prorenata*. Övrig tid arbete som skolsköterska

- Skolsköterskor: 11 skolsköterskor fördelade över 13 skolor, fördelat på 9,75%, under verksamhetsåret ca 9, 4-9,5%
- Skolpsykologer: 5 anställda i central elevhälsa. Bemanning 4,5–4,75 heltidstjänster under året, 4,75 vid årets slut. Fördelning 2–3 skolor/psykolog, utredningsuppdrag fördelas centralt för jämlig väntetid och arbetsbelastning. Gymnasiet: Saknar fast psykolog; beställer uppdrag via elevhälsochef vid behov av psykologutredning.

Organisation och ansvar för patientsäkerhetsarbetet

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Under 2025 var Utbildningsnämnden vårdgivare för *Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser* inom grundskolan i Österåkers kommun. Nämnden har delegerat ansvarar för att planera, leda och kontrollera verksamheten i enlighet med kraven på god vård enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2010:659) och *Socialstyrelsens* föreskrifter (SOSFS 2011:9).

Vårdgivaren har följande ansvar:

- Säkerställa att verksamheten bedrivs så att krav på patientsäkerhet och kvalitet uppfylls.
- Utse en verksamhetschef för HSL:s insatser inom *EMI och EPI*

Verksamhetschefens ansvar inom patientsäkerhetsarbetet

Verksamhetschefen bär det övergripande ansvaret för patientsäkerheten och ska:

- Etablera och följa upp ett ändamålsenligt kvalitetssystem för verksamheten.
- Säkerställa att vården kan utvärderas och utvecklas enligt gällande lagar och föreskrifter.
- Ge stöd till medarbetarna så att de kan utföra sitt arbete i enlighet med god vård och beprövad erfarenhet.

Dessa strukturer för ledning och styrning syftar till att skapa en trygg och högkvalitativ vårdmiljö för eleverna i Österåkers kommun.

Från och med 2025-01-01 har Marika Ångman, legitimerad sjuksköterska, fått uppdrag av verksamhetschef för det medicinska ledningsansvaret (medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, MLA). Sophia Sörgardt Jansson, legitimerad psykolog, har fått uppdraget av verksamhetschef för det psykologiska ledningsansvaret (psykologiskt ledningsansvarig psykolog, PLA) mellan tiden 2025-01-01 – 2025-06-13. Från 2025-08-01 har Ylva Kvamme, legitimerad psykolog, fått uppdrag av verksamhetschef för det psykologiska ledningsansvaret. MLA och PLA ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten samt att god vård bedrivs.

Då verksamhetschefen för HSL saknar både medicinsk och psykologisk kompetens har verksamhetschefen gett uppdrag åt leg. sjuksköterska och leg. psykolog att fullgöra och ansvara för vissa ledningsuppgifter. Det innebär att så länge MLA och PLA har dessa ledningsuppgifter, utförs det

av dem och inte av verksamhetschefen. Verksamhetschefen ansvarar för att uppdraget som medicinskt och psykologiskt ledningsansvarig utförs på ett tillfredsställande sätt.

Legitimerad specialistsjuksköterska

Skolsköterskan arbetar under eget legitimationsansvar och med metoder som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolsköterskan ansvarar för att utföra sina arbetsuppgifter enligt gällande lagar, förordningar, föreskrifter och lokala riktlinjer.

Arbetet är främst hälsofrämjande och förebyggande och omfattar individ-, grupp- och organisationsnivå. Skolsköterskan tar vid efter barnens tid på *BVC* med fortsatta hälsobesök, kontroller och vaccinationer enligt barnvaccinationsprogrammet.

I Österåkers kommun ingår skolsköterskorna i den *Centrala elevhälsan* och arbetar i enlighet med hälso- och sjukvårdslagstiftningen, skollagen och andra relevanta regelverk. Lokala riktlinjer och rutiner är också en del av ledningssystemet. Skolsköterskan ansvarar för att hålla sig uppdaterad inom sitt yrkesområde för att säkerställa en trygg och säker vård för eleverna.

Legitimerad psykolog

Psykologerna i Österåker arbetar på flera skolor. Psykologen har en centralt placerad elevhälsochef och arbetar sedan på uppdrag av rektor på respektive skola. Elevhälsochefen för centrala elevhälsan har personalansvar för psykologerna medan rektor leder och organiserar psykologernas arbete på respektive enhet. Rektor är ytterst ansvarig för skolans systematiska kvalitetsarbete och för att rutiner finns för att regelbundet följa upp, utvärdera och utveckla psykologens arbete enligt Skollagen (SFS 2010:800).

Psykologen har i och med sin legitimation för yrke inom hälso- och sjukvården utfärdad av Socialstyrelsen eget yrkesansvar som inte kan överlåtas till annan medarbetare (SFS 2010:659). Med detta ansvar följer att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet samt att följa yrkesetiska principer för psykologer. All hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att bidra till en hög patientsäkerhet genom att rapportera risker för vårdskador och händelser som medfört eller hade kunnat medföra vårdskada.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats spelar en viktig roll i vårdkedjan för de elever som remitteras/hänvisas till regional vård och andra specialistverksamheter. Samverkan syftar till att förebygga vårdskador och säkerställa en likvärdig vård för varje elev.

Extern samverkan EMI

Barnhälsovården: informationsöverföring inför skolstart, med vårdnadshavares samtycke.

Elevhälsans medicinska insats remitterar elever till vårdgivare som:

- Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)
- Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM)
- Specialistmottagningar: ögon, öron-näsa-hals, logopedi, barnortopedi med flera

Vanliga frågeställningar inkluderar inom neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) såsom ADHD, autism, psykisk ohälsa och även övervikt, hörsel- eller synnedsättningar, skolios och andra medicinska tillstånd.

Samverkan sker enligt den lokala överenskommelsen *Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd mellan Österåkers kommun och Region Stockholm (BUS-avtalet)*. Elevhälsochefen representerar *Elevhälsans medicinska insats* i *BUS-samverkansgruppen* för att förbättra koordinering mellan region, skola och socialtjänst.

Intern och extern samverkan EMI

Internt samarbetar *Elevhälsans medicinska insats* med:

- Rektorer och lärare - genom elevhälsoteam och skolans övriga personal i hälsofrämjande och förebyggande syfte.
- Elevhälsans övriga medarbetare - för tidig upptäckt av hinder för lärande och hälsa samt planering av anpassningar och stöd.
- I arbete runt enskilda elever har skolsköterskor under året deltagit i nätverksmöten och SIP-möten runt elever med behov av samordnade insatser.

Informationsöverföring och journalföring

- Vid skolbyte eller avslutad skolgång ansvarar skolsköterskan för en medicinsk sammanfattning för varje elev, en s.k. *epikris*. Denna inkluderar information om bas- och vaccinationsprogrammet samt eventuella avvikelser i tillväxt, syn, hörsel eller rygg.
- Informationsöverföring mellan skolsköterskor sker vid skolbyte för att säkerställa kontinuitet i vården.

Utmaningar och förbättringsbehov

- Samverkansavtalet mellan *Region Stockholm* och kommunen har tolkats olika av olika vårdgivare. Ett tydligare ramverk behöver utvecklas på en övergripande nivå, vilket elevhälsoschefen har framfört i relevanta forum.
- Det finns en kultur i sköterskegruppen där samverkansmöten med externa vårdgivare inte anses vara obligatoriska, vilket resulterar i lågt deltagande från skolsköterskorna.

Elevhälsans psykologiska insats intern och extern samverkan

Rutiner och lagrum för samverkan beskrivs mer detaljerat i ledningssystem för EPI. Nedan beskrivs arbete som genomförts 2025 för att förbättra samverkan internt och externt under året.

Elevhälsochef har deltagit regelbundet vid BUS-möten och inför varje BUS-möte har PLA stämt av med psykologgruppen kring frågor som kan behöva lyftas till BUS. De frågor som aktualiserats från psykologgruppen har hanterats vid BUS-möte och återkoppling har skett via att psykologer och övriga i central elevhälsa tagit del av mötesprotokoll.

Under 2025 har rutin för remisshantering inom EPI tagits fram vilket möjliggör extern samverkan i större utsträckning. Rutinen har tagits fram i samverkan mellan elevhälsochef, MLA, PLA och skolläkare och en gemensam riskanalys har gjorts. I rutinen har även steg skrivits in för att säkerställa att rutinmässigt samverka med EMI i samband med remittering, utifrån vårdnadshavares samtycke.

I arbete runt enskilda elever har skolpsykologer under året deltagit i nätverksmöten och SIP-möten runt elever med behov av samordnade insatser.

Elevhälsans medicinska insats och EPI

Genom att vidareutveckla och stärka både interna och externa samverkansformer kan elevhälsans medicinska och psykologiska insats bidra till förbättrad patientsäkerhet, tidig upptäckt av hälsoproblem och en likvärdig vård för elever i Österåkers kommun.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) och psykologiskt ledningsansvarig (PLA) bjuds in till lokala BUS-möten en gång per år. Önskvärt vore att deltagande från MLA eller PLA sker vid varje mötestillfälle för att lyfta HSL-frågor för elevhälsan.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats i Österåkers kommun arbetar aktivt med att säkerställa att dokumentationen och hanteringen av elevjournaler följer föreskrifterna i HSLF-FS 2016:40.

Rutin för journalföring och säkerhet för EMI och EPI

Digitala journaler i journalsystemet *Prorenata*

- Personuppgifter uppdateras dagligen via systemet *IST-admin*.
- Journalsystemet underhålls och uppdateras enligt leverantörens rekommendationer för att säkerställa hög informationssäkerhet och funktionalitet.
- Säkerhet och kvalitetskontroller gäller enbart EMI- och EPI-journal, gäller ej elevakt.
- Logguppföljning genomförs regelbundet för att säkerställa att behörighetsstyrning och användarspårning följer gällande riktlinjer.

Hantering av skyddad identitet

- För elever med skyddad identitet används digitala journaler i *Prorenata*. Tillgång till journal med skyddad identitet har endast sjuksköterska, läkare och PLA.

Samtycke informationsutbyte mellan EMI och EPI

Någon tydlig rutin har inte funnits för detta. På vissa skolor har det skett ett muntligt samtycke från vårdnadshavare för att utbyta information mellan skolsköterska och skolpsykolog och på andra skolor har skriftligt samtycke från vårdnadshavare inhämtats. Under 2025 har en digital funktionsbrevlåda tagits fram för att kunna skicka skriftliga samtycken och dela information mellan EPI och EMI inom journalsystemet. Detta ska testas i liten skala innan det blir en fastslagen rutin.

Informationsöverföring och samtycke EMI

- Inför skolstart sker samverkan med barnhälsovården för informationsöverföring.
- Dokumentation av vårdnadshavares samtycke finns i journalen från barnhälsovården.
- Vid skolbyte utanför organisationen inhämtas skriftliga samtycken

Kontinuitet och säkerhet vid skolövergångar gäller Elevhälsans medicinska insats

- Vid skolbyten och avslutad skolgång skrivs en sammanfattning/epikris i elevens journal för att säkerställa fortsatt vård och informationssäkerhet.
- Inför stadiövergångar (åk 3, 6 och 9) och i gymnasiet åk 2 genomförs en egenkontroll av basuppgifter med hjälp av en fördefinierad mall i journalsystemet.
- Journalsystemet uppgraderas kontinuerligt för att upprätthålla en hög standard på informationssäkerheten.

Genom tydliga rutiner och löpande kvalitetskontroller skapas en säker hantering av elevdata och journaler, vilket bidrar till att skydda elevernas integritet och upprätthålla en trygg vårdmiljö.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra arbetet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet och bär själv ansvar för att fullfölja sina arbetsuppgifter.

Elevhälsans medicinska insats

- Yrkesträffar för skolsköterskor och skolläkare sker varannan vecka. Mötena leds och planeras gemensamt av medicinskt ledningsansvarig, elevhälsochef och skolläkare.
- Följsamhet för lokala riktlinjer och ledningssystem är en given förutsättning och utgångspunkt för all legitimerad personal inom verksamheten.
- Samtlig personal inom *Elevhälsans medicinska insats* har adekvat utbildning.
- För *Elevhälsans medicinska insats* finns lokala riktlinjer där rutiner och metoder beskrivs. De lokala riktlinjerna uppdateras regelbundet och är ett pågående arbete
- Alla kommunala skolor har tillgång skolsköterska/skolsköterskor.
- God samverkan sker med vårdgrannar som tex *BVC*, *Sju systrar*, *Barnläkarmottagningen*, *Ungdomsmottagningen*, *BUP*, *Socialtjänsten*, *Första Linjens psykiatri* och *Logopedkliniken*. Möten med respektive enhet sker vanligtvis cirka en gång per läsår och för vissa vartannat läsår.
- BVC-journaler exporteras till skolhälsovårdsjournalen digitalt via BVC:s journalsystem *Take Care (TC)* och *Prorenata*. På så sätt får skolsköterskorna nu tillgång till journaler snabbare och effektivare från *Barnhälsovården (BVC)*.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska ingår i ett nätverk för *Elevhälsans medicinska insats* för Stockholms län som träffas en gång per termin. Där diskuteras bland annat arbetssätt och metoder, kvalitet, lagar och systematiskt kvalitetsarbete.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska ingår även i ett nätverk tillsammans med företrädare för de geografiskt närliggande kommunerna Täby, Upplands-Väsby och Vallentuna. Detta nätverk arbetar bland annat med att kvalitetssäkra riktlinjer och rutiner samt gemensamma mallar i *Prorenata*.
- Nätverk för användare av journalsystem *Prorenata* i Stockholms län har regelbundna möten två gånger per år för att kunna föra dialog med leverantören av journalsystemet samt för att arbeta med utvecklingsfrågor och förbättringsområden i systemet.

Elevhälsans psykologiska insats

- Psykologmöten genomförs varannan vecka under läsåret. För att möjliggöra systematisk uppföljning och återkoppling mellan psykologgruppen. Fasta punkter vid möten är arbetsmiljö, rutiner och avvikelser.
- Följsamhet av rutiner och ledningssystem är en given förutsättning och utgångspunkt för all legitimerad personal inom verksamheten.

- Samtlig personal inom *Elevhälsans psykologiska insats* har adekvat utbildning och rutiner för finns för registerkontroller hos Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg vid nyanställning.
- Kollegial handledning sker varannan vecka under hela läsåret (undantag: lov och veckor med extern handledning) i syfte att säkerställa kvalitet och patientsäkerhet i pågående ärenden.
- Extern handledning genomförs av psykolog med specialistkompetens cirka 4 gånger per termin i syfte att kvalitetssäkra och ge stöd i ärenden som kräver fördjupad kompetens.
- För *Elevhälsans psykologiska insats* finn rutiner och metoder beskrivna i ledningssystemet. Samtliga rutiner ses över gemensamt på psykologmöten och planeringsdagar. Revidering sker under sommarlovet baserat på behov som identifierats under läsåret.
- Psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog ingår i ett nationellt nätverk för *Psykologer med ledningsansvar* organiserat under yrkesföreningen PSIFOS. Där diskuteras bland annat arbetssätt och metoder, kvalitet, lagar och systematiskt kvalitetsarbete.
- Samtliga skolpsykologer ingår i ett nätverk tillsammans med skolpsykologer i norra Stor-Stockholm.
- Nätverk för användare av journalsystem *Prorenata* i Stockholms län har regelbundna möten två gånger per år för att kunna föra dialog med leverantören av journalsystemet samt för att arbeta med utvecklingsfrågor och förbättringsområden i systemet.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

Elevhälsans medicinska insats

För att säkerställa hög patientsäkerhet krävs att skolsköterskor och skolläkare arbetar utifrån de ledningssystem och lokala riktlinjer som finns för *Elevhälsans medicinska insats*.

Personal inom elevhälsan med ett hälso- och sjukvårdsuppdrag (skolläkare och skolsköterska) är legitimerad och har en adekvat specialistutbildning för uppdraget.

Under 2025 deltog fyra skolsköterskor i den två dagar långa *Skolsköterskekongressen* i Malmö. Deltagarna utsågs genom lottnings, då önskemål från sköterskegruppen om att samtliga skulle få delta på den årliga kongressen avlogs av elevhälsochefen.

Inför 2026 har medicinsk ledningsansvarig skolsköterska sökt och beviljats ett statsbidrag från *God och nära vård* på 44 000 kr, med målsättningen att möjliggöra deltagande för fler skolsköterskor.

Skolsköterskor tar även emot högskolestudenter, blivande distriktssköterskor, barnsjuksköterskor och skolsköterskor, under en period på två veckor. För detta utgår en ersättning på 3 800 kr. Det finns önskemål från skolsköterskorna att använda denna ersättning som stöd för deltagande i *Skolsköterskekongressen*.

Övrig fortbildning sker på eget initiativ av medarbetarna i samråd med elevhälsochefen.

Elevhälsans psykologiska insats

Alla psykologer ska känna till och följa ledningssystemet. För att säkerställa hög patientsäkerhet krävs att psykologen har rätt kompetens och kan arbeta utifrån ledningssystemets processer och rutiner.

- Psykolog inom skolan ska vara legitimerad enligt Socialstyrelsens föreskrifter.
- Psykologen ska ha utbildning, erfarenhet och kompetens för att utföra tilldelade arbetsuppgifter.
- Psykologen ska kunna utföra en kvalificerad utredning och utvecklingsbedömning av elev.

Psykologgruppen har under verksamhetsåret deltagit i flera återkommande forum för att upprätthålla och utveckla sin professionella kompetens. Detta inkluderar regelbundna nätverksträffar arrangerade av Psifos och nätverket för skolpsykologer i norra Storstockholm, professionshandledning med psykolog med specialistkompetens samt en halvdagsworkshop om effektiva återgivning av utredningsresultat anordnad av Sveriges neuropsykologers förening.

Kompetensutveckling EMI och EPI

Under verksamhetsåret 2025 genomfördes en utbildning med sekretersexpert Staffan Olsson om *“Offentlighet och sekretess inom elevhälsan”*. Inbjudna var personal inom elevhälsan samt skolornas elevhälsoteam. Föreläsningen uppskattades mycket och fungerade som en värdefull påminnelse om att *Elevhälsans medicinska insats* omfattas av särskilda lagrum, där skolans elever samtidigt är skolsköterskans patienter.

Under verksamhetsåret bjöds Nadja Grej - projektledare *Elevhälsportal*, *Region Stockholm* in för att tillsammans med skolsköterskor och skolpsykologer delta i en gemensam workshop kring de enkäter som elever i årskurs 4, årskurs 8 och gymnasiets årskurs 1 genomför. Resultaten från enkäterna sammanställs i en *Elevhälsorapport* med fokus på elevhälsans arbete med ohälsa.

Deltagarna delades in i tre grupper utifrån nivåerna, klass, skola och kommun. Workshopens avslutning fokuserade på reflektion och konkreta åtgärder: Vad vill vi förändra eller förstärka utifrån årets resultat? Vilken mindre insats kan vi genomföra direkt? Hur kan vi följa upp effekten av de insatser vi gör – både för oss som personal och för eleverna?

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård inom Elevhälsans medicinska insats och EPI är elever och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om elev och/eller vårdnadshavare är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med elev och/eller vårdnadshavare. Att elever och/eller vårdnadshavare bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Elevhälsans medicinska insats och EPI

Delaktighet och samarbete

- Samråd och respekt: Vården utformas och genomförs i samråd med eleven och vårdnadshavare för att skapa tillit och förtroende.
- Tolkstöd: Vid behov används alltid tolk för att säkerställa förståelse och delaktighet.
- Frivillighet: Hälso- och sjukvården är alltid frivillig, vilket tydligt framgår i mötet med elev och vårdnadshavare.

Samtycke och medinflytande

- Skriftligt samtycke: Båda vårdnadshavarnas skriftliga godkännande inhämtas vid åtgärder som vaccinationer, utredningar och kontakt med andra aktörer.
- Elevernas medinflytande: Eleven ges möjlighet till inflytande i vården, anpassat efter ålder och mognad. I takt med att eleven blir äldre eller under vissa förutsättningar kan detta inflytande övergå till självbestämmande.

Strävan efter samverkan

Sköterskor, läkare och psykolog arbetar för att skapa ett gott samarbete med elever och vårdnadshavare. Detta arbete syftar till att nå bästa möjliga resultat och att stödja elevernas hälsa och välbefinnande.

Genom att aktivt inkludera elever och vårdnadshavare i patientsäkerhetsarbetet skapas en trygg vårdmiljö där varje individ känner sig sedd och delaktig. Elevhälsans arbete förutsätter att det finns tydliga och professionella insatser för eleverna att tillgå när behov uppstår. Därför är samverkan med andra aktörer inom vård- och omsorgskedjan avgörande för att skapa förutsättningar för elevens möjlighet till en god utveckling.

När eleven själv söker sköterska på skolan på öppen mottagning sker samtycke till vård, undersökning eller behandling i de flesta fall muntligt.

I samband med journalrekvirering efterfrågas **alltid** skriftligt medgivande av vårdnadshavare. Vid journalrekvirering utgår vi från att vårdnadshavare med gemensam vårdnad agerar i samförstånd och enighet att journalen följer eleven genom hela sin skolgång.

I samband med ett erbjudande om vaccination efterfrågas **alltid** skriftligt medgivande från **båda vårdnadshavarna**.

Personal inom elevhälsans medicinska och psykologiska insats ska alltid sträva efter samarbete med elev och vårdnadshavare för bästa möjliga resultat av vård och behandling. Elev bör alltid informeras i det som rör hen och informationen ska vara anpassad efter ålder och mognad. Vårdnadshavare kontaktas när sköterskan/läkare/psykolog bedömer det lämpligt. Eleven ska ha ett medinflytande som med tiden eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande. Tolk ska användas vid besök där sådant behov finns.

Agera för säker vård

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Elevhälsans medicinska insats

Varje skola har en ”medsyster” - det innebär att vid ordinarie skolsköterskas frånvaro upp till två veckor under läsåret, kopplas telefonen om och medsyster ansvarar för posthantering och utskick av remisser på uppdrag av elevhälsoteamet/rektor. Vid längre tids frånvaro (mer än två veckor) ska omfördelning av resurser ske.

Vaccinationer rapporteras direkt från journalsystemet till det nationella vaccinationsregistret (NVR). Rapportering av biverkan till *Läkemedelsverket* sker enligt gällande rutiner.

Mål inom *Elevhälsans medicinska insats* är att utveckla arbetssätt och rutiner som kan identifiera risker, men även förhindra negativa händelser så långt det är möjligt. Ett fortlöpande förbättringsarbete, som bygger på lärande och utveckling, till exempel en förbättringsmodell, är en viktig grund för ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete. Det arbetet är dock inte påbörjat än.

Målet i arbetsprocessen för det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet ska beskrivas genom nedanstående fyra steg:

1. Identifiering
2. Analys
3. Åtgärder
4. Uppföljning av åtgärder

Identifiering	Analys	Åtgärder	Uppföljning av åtgärder
-När skolsköterska saknas på en skola längre än två veckor under läsåret.	-Skolsköterska saknas och basuppdraget blir inte uppfyllt.	-Omfördelning av resurser inom centrala elevhälsan eller tillsättning av vikarie.	-Elever erbjuds vaccination och hälsobesök samt att Elevhälsans medicinska insatsen skickas till extern vård. Remissvar bevakas. -Basuppdraget utförs.

Patientsäkerhetsarbete 2025 har utgått från delarna:

1. Ökad kunskap om inträffade vårdskador
2. Tillförlitliga och säkra system och processer
3. Säker vård här och nu
4. Analys, lärande och utveckling ska säkras
5. Öka riskmedvetenhet och beredskap

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Har vården varit säker?

- Verksamheten ska arbeta med avvikelshantering för att identifiera och åtgärda eventuella risker. Avvikelser klassificeras som *Inte allvarlig vårdskada* eller *Allvarlig vårdskada*. Ingen avvikelse har bedömts som allvarlig under verksamhetsåret.
- Vid gemensamma möten ska inkomna avvikelserapporter tas upp till diskussion i gruppen.
- Vid behov går gruppen igenom gällande rutiner. Eventuella rutinförändringar genomförs vid behov.

Elevhälsans medicinska insats

Under verksamhetsåret har 65 avvikelser inkommit, av dessa har ingen bedömts som betydande eller mycket allvarlig. Inga anmälningar har gjorts enligt *lex Maria*. Tre av avvikelserna kommer externt från annan vårdgivare. Två av dessa berör skolans "otrevligt bemötande" av personal hos annan vårdgivare. Båda avvikelserna berör samma skolsköterska. Den tredje berör remiss skickad till BUP *En väg in* för utredning inom NPF, där skolläkare/skolpsykolog inte tagit ställning till om eleven har en intellektuell funktionsnedsättning.

Några interna avvikelser handlar om vaccination där stora brister ses inom identifiering av patienter som ska vaccineras, oaktasamhet i kontroll av läkemedlets batchnummer när ny förpackning öppnas samt dokumentation av administrerat vaccin som inte sker i direkt samband enligt föreskrifter. Akutlåda innehållande läkemedel med instruktioner och generella direktiv var ej uppdaterade med aktuell information för detta läsår. Även bemötande av elever som inte skett på ett respektfullt sätt finns som en punkt i avvikelserna. Alla avvikelser berör en och samma skolsköterska.

Elevhälsans psykologiska insats

Under verksamhetsåret har 4 avvikelser inkommit, av dessa har ingen bedömts som betydande eller mycket allvarlig. Inga anmälningar har gjorts enligt *lex Maria*.

Samtliga avvikelser handlar om mindre allvarliga brister eller misstag i dokumentation av utredningsmaterial och beräkningar av testresultat. Rutiner för beräkningar och dokumentation av utredningsmaterial har förtydligats och checklistor har tagits fram. Arbete pågår med att möjliggöra digitala lösningar för beräkningar av testresultat framöver.

Det pågår ett arbete i psykologgruppen med att öka mängden avvikelserapporter då det troligen finns en underrapportering i dagsläget, främst till följd av ovana att arbeta systematiskt med avvikelserapportering då tydlig rutin för detta har saknats fram till 2024.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerheten bejaktas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats

Systematiskt patientsäkerhetsarbete inkluderas som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen.

Avvikelschakteringen är en viktig del i patientsäkerhetsarbetet som innefattar en process på fem steg

1. **Rapportering:** En medarbetare identifierar och rapporterar en avvikelse. Rapporten ska tydligt beskriva händelsen, dess konsekvenser och vilka risker som fanns. (Rapporteras av all legitimerad personal)
2. **Utredning och analys:** En utredning genomförs för att klarlägga händelseförloppet och identifiera de bakomliggande orsakerna. Utredningen bedömer även avvikelstens allvarlighetsgrad. (Utreds av MLA/PLA, i vissa fall deltar skolläkare)
3. **Åtgärder:** Baserat på utredningen beslutas och genomförs lämpliga åtgärder för att åtgärda orsakerna och förebygga att liknande händelser inträffar igen. (Elevhälsochef ansvarar för åtgärder)

4. **Uppföljning och utvärdering:** Åtgärdernas effektivitet utvärderas och det följs upp om de har fungerat som avsett. Man utvärderar även om det kvarstår några risker. (Uppföljning görs av MLA/PLA)
5. **Återföring och avslut:** En sammanställning av händelsen, analysen och åtgärderna görs i en slutrapport. Erfarenheterna återförs till verksamheten för att bidra till ett systematiskt kvalitetsarbete. (Elevhälsochef tillsammans med MLA/ PLA)

Typ av avvikelser:

1. Extern avvikelse
2. Negativ händelse – en händelse som har medfört något oönskat
3. Tillbud - en händelse som hade kunnat medföra någonting oönskat
4. Risk - en möjlighet att en negativ händelse kunnat inträffa
5. Synpunkter/klagomål

Avvikelser inom enheten rubriceras inom följande områden: dokumentation, hälsobesök, journalhantering, kommunikation och information, människa, omgivning och situation, procedur, rutin, samverkan, teknik, uppföljning, utbildning/kompetens, vaccination, läkemedel samt övrigt.

Under verksamhetsåret 2025 har avvikelser rapporterats inom samtliga områden. Flest avvikelser har noterats inom området *rutin*, vilket kan innebära antingen brist på befintlig rutin eller att rutinen inte efterlevs. Därefter följer avvikelser inom *läkemedelshantering*.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Är vården säker idag?

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser har som mål att arbetssätt och rutiner är utformade för att förhindra negativa incidenter, men även att kulturen bidrar till en möjlighet att tidigt upptäcka eventuella risker. Egenkontroll blir ett viktigt verktyg i arbetet.

Rutiner för egenkontroll inom elevhälsans medicinska insats

(Utgår från SKR:s Handbok *Risikanalyt och händelseanalys*)

Egenkontroll	Omfattning	Metod	Ansvarig	Lagkrav
Loggkontroller	4 gånger/år.	Stickprovskontroller av 1–2 användare per skolsköterska och skolläkare, som i sin grundbehörighet har tillgång till fler enheter än i dagliga uppdrag.	System-administratör	HSLF-FS 2016:40 3 kap 4 §
Extern läkemedelsgranskning	En gång per år under hösten i samarbete med MLA.	Checklistor har upprättats i samarbete med apoteket.	Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska	HSLF-FS 2017:37, 4 kap 3 §
Avvikelser	Genomgång sker löpande.	I journalsystemet <i>Prorenata</i> .	Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska	PSL 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § p. 5
Klagomål och synpunkter	Det sker löpande. Önskvärt med årlig sammanställning och genomgång	Avvikelsesystem och om så är aktuellt även till IVO.	Elevehälsochef Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska	PSL 2010:659 3 kap. 8 §
Dokumentationsgranskning i journal.	Sker ca 2 gånger/termin av medicinskt ledningsansvarig skolsköterska. Önskemål om kollegial journalgranskning	Checklista journalgranskning.	Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska	SOSFS 2011:9 5 kap. 2 §

Kontroll av medicintekniska produkter	1 gång/år	Internt upprättade dokument. Utförs medicintekniker från Onemed.	Skolsköterskor	HSLF-FS 2021:52
Uppföljning av rutiner	Minst 4 ggr/år	Professionsmöten Önskvärt även vid observationer besök i verksamheten	Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska	SOSFS 2011:9 5 kap. 2 §

Rutiner för egenkontroll inom elevhälsans psykologiska insats

(Utgår från SKR:s Handbok *Risikanalyt och händelseanalys*)

Egenkontroll	Omfattning	Metod	Ansvarig	Lagkrav
Loggkontroller	Årshjul har saknats, har genomförts 1 gång 2025 och årshjulas fram för 4 ggr 2026 och framåt		PLA	HSLF-FS 2016:40 3 kap 4 §
Avvikelser	Genomgång sker löpande.	I journalsystemet <i>Prorenata</i> .	PLA	PSL 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § p. 5
Klagomål och synpunkter	Det sker löpande. Önskvärt med årlig sammanställning och genomgång	Avvikelsesystem och om så är aktuellt även till IVO.	Elevhälsochef PLA	PSL 2010:659 3 kap. 8 §
Dokumentationsgranskning i journal.	Sker ca 1 gång/år av PLA Kollegial journalgranskning 1 gång/år	Checklista journalgranskning.	PLA	SOSFS 2011:9 5 kap. 2 §

Uppföljning av rutiner	Löpande vid behov Revidering 1 gång/år	Professionsmöten PLA genomför översyn och revidering utifrån löpande uppföljning under sommarlovet	PLA	SOSFS 2011:9 5 kap. 2 §
-------------------------------	---	---	-----	--------------------------------

Fortlöpande aktiviteter för egenkontroll inom Elevhälsans psykologiska insats:

- EMI och EPI har en gemensam rutin för att hantera avvikelserapporter. Analys och åtgärder sker löpande i samråd mellan EMI, EPI och elevhälsochef.
- Samtliga rutiner för HSL-insatser ses över gemensamt i professiongruppen årligen och frågor om gällande rutiner lyfts vid respektive professionsmöte.
- Inkomna avvikelserapporter och analys och åtgärdsplan utifrån dessa återkopplas regelbundet till professiongruppen.
- Loggläsning av journalföring har genomförts och kommer framöver genomföras regelbundet.
- Rutiner för remisser/bevakning finns i journalsystemet.
- Psykologer ska enligt rutin alltid stämma av med kollega/lyfta ärenden i handledning i samband med utredning med frågeställning IF.
- Färdiga mallar och mallmenyer finns i journalen och är utarbetade utifrån gällande rutiner för HSL-insatser.
- Testmaterial kontrolleras och uppdateras vid behov, PLA ansvarar för detta.
- Journalgranskning sker regelbundet i dialog med professiongruppen.
- Introduktion av ny skolpsykolog sker systematiskt utifrån färdig checklista. En mentor utses alltid samt regelbunden avstämning sker med samordnande skolpsykolog.

EMI: andelen vaccinerade elever procentuellt under HT-2025

Vaccinationstäckningen för elever i Österåkers kommun är god, enligt statistik från *Folkhälsomyndigheten*. Detta är ett viktigt mål för att säkerställa att eleverna skyddas mot allvarliga sjukdomar och att vi upprätthåller en hög nivå av hälsosäkerhet.

Tidigare år har vaccinationer för samtliga årskurser skett under höstterminen vid specifika vaccinationsveckor. Under läsår 2024/25 ändrades arbetssättet och vaccinationerna sker numera under hela läsåret och inte i samverkan med andra skolor som tidigare.

Antalet remisser som skolsköterskor har skickat tidigare år är svårt att få en helhetsbild över kommunen, då inrapporteringen inte varit fullständig.

Antal vaccin och remisser

Vaccin	Antal doser		Remisser utfärdade av:	Antal år 2025	Antal år 2024	Antal år 2023
MMR dos II åk 2	322		Skolläkare NPF/IF	165	142	137
HPV åk 5	289		Skolsköterskor	427	383	<i>Ej kunnat redovisas då olika remisser används av skolsköterskor</i>
dTP åk 8	259					

Skolsköterskor remitterar till:

- Barnortoped (i samråd med skolläkare)
- BUMM – fetma/övervikt (BMI > 30), efter konsultation med skolläkare, andra medicinska frågeställningar
- BUP (ej NPF-utredningar) – t.ex. självskadebeteende, nedstämdhet
- Dietist
- Första linjen psykiatri
- Hälsoundersökning av nyanlända
- Logoped – dyslexi, stamning, språkstörning m.m.
- Ögon – barn under 8 år vid synavvikelse
- ÖNH – vid hörselavvikelse enligt metodboken
- Vårdcentral

Implementering av rutin gällande förberedelse inför utredning och behandling av barn med misstänkt neuropsykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning har kommit i gång och blivit alltmer känt på skolorna. Fortsatt arbete med implementeringen krävs under 2026.

Elevhälsans psykologiska insats remitterar till:

- Primärvårdsnivå för barn och ungas psykiska hälsa (första linjen)
- Specialiserad psykiatrisk vård BUP En väg in (ej NPF-utredningar) – t.ex. självskadebeteende, nedstämdhet

- Habilitering & Hälsas mottagningar
- Behandling hos logoped

Rutin för remisser från skolpsykologer upprättades under året 2025 och verkställdes i december, därav saknas statistik avseende remisser från 2025.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Händelsen utreds avseende:

- Teknik
- Människa
- Organisation

Skolsköterskor, skolläkare och psykologer identifierar risker och rapporterar via journalsystemet *Prorenata* händelser som skulle kunna inträffa samt kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Ett internmeddelande i journalsystemet kommer då till medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) och elevhälsochef.

Vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud, görs en händelseanalys med bedömning av allvarlighetsgrad samt sannolikhet för upprepning.

MLA, PLA och elevhälsochef ska tillsammans då göra en bedömning och riskanalys samt besluta om relevanta åtgärder, exempelvis förtydligande eller reviderade rutiner och riktlinjer.

Under vårterminen 2024 ingick tidigare även förtroendevald för *Vårdförbundet (VF)* och skolläkare vid bedömning av riskanalys. Sedan höstterminen 2024 ingår endast MLA, PLA och elevhälsochef. MLA har ur kvalitets- och säkerhetssynpunkt lyft att annan leg. sjuksköterska eller leg. läkare med vana att utreda och analysera avvikelser kan bistå MLA i frågor.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

I vilken mån förbättras system och arbetssätt utifrån tillgänglig information?

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats (EMI) arbetar med att öka medvetenheten kring risker och avvikelser. EMI genomför egenkontroll en gång per läsår vid stadieövergångar och utifrån egenkontrollen görs de förändringar som behövs för att säkra patientsäkerheten och minska risken för vårdskador.

Under verksamhetsåret har processer för avvikelshantering utvecklats genom föreläsning av tidigare kvalitetsstrateg Hedda Odell samt genom *Socialstyrelsens* webbaserade utbildning.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Hantering av avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Skolsköterska och skolläkare rapporterar till elevhälsochef och medicinskt ledningsansvariga händelser som har medfört skada eller kunnat medföra skada för elev i samband med vård och omhändertagande. Avvikelser från *Elevhälsans medicinska och psykologiska insats* sker digitalt via journalsystemet *Prorenata* sedan augusti 2024.

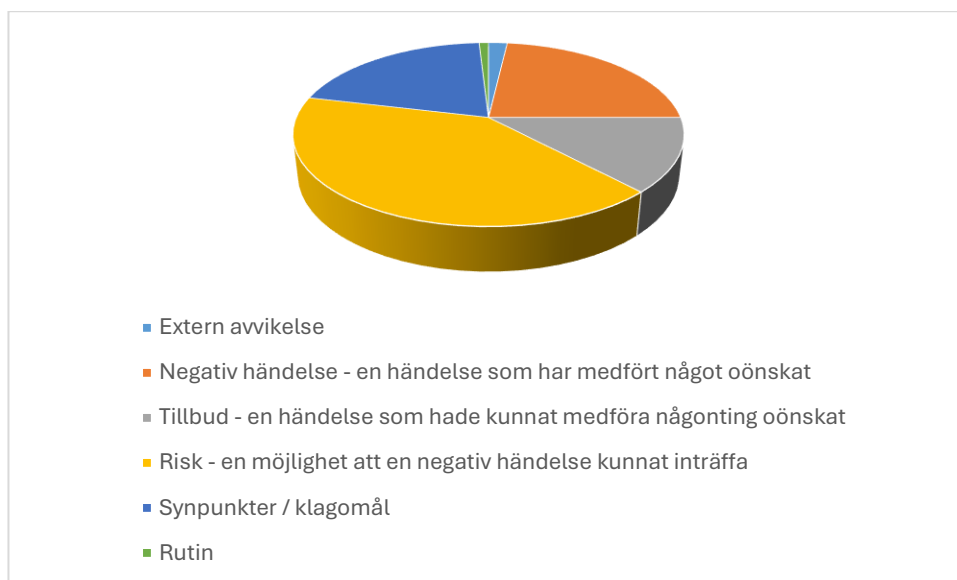
En avvikelse är en händelse som **inte** är förväntad och som kan innebära en risk för patienten eller orsaka skada. För att förebygga misstag på grund av bristande kunskap, organisation, rutiner eller personella resurser **ska** alla avvikelser rapporteras. Avvikelser som inte orsakat skada på en enskild person ska också rapporteras. Vid behov görs anmälan enligt *lex Maria* till *Inspektionen för vård och omsorg (IVO)*, som handlägger anmälningarna.

Under verksamhetsåret 2025 har totalt 69 avvikelser inkommit, varav 65 avvikelser rört EMI och 4 EPI. MLA tar tillsammans med elevhälsochefen och PLA ställning till om händelsen ska rapporteras enligt *lex Maria* till *Inspektionen för vård och omsorg (IVO)*.

År	Antal avvikelser EMI	Antal avvikelser EPI	Antal gemensamma avvikelser
2023	38	Exakt siffra saknas	
2024	42	Exakt siffra saknas	
2025	65	4	1

Det är oklart om en ökning från föregående år har skett, då avvikelserapporteringen fram till 2022-09-30 skedde via pappershantering.

Avvikelse­rapporteringen är en mycket viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Inga avvikelser har under verksamhetsåret betraktats med allvarlighetsgraden *Betydande* som föranlett skäl att anmäla i enlighet med *lex Maria* till *Inspektionen för vård och omsorg (IVO)*.

Antal avvikelser som skickats till BUSSAM-sekretariatet gällande brister i samverkan är för verksamhetsåret 2025: 3 stycken. Inga svar har inkommit gällande dessa avvikelser.

Föregående år (2024) skickades 19 stycken

Föregående år (2023) skickades 8 stycken

Inga svar har inkommit till elevhälsan under detta verksamhetsår, vilket kan tyda på att rutiner för att bevaka och följa upp svar saknas.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Som vårdgivare är elevhälsan skyldig att ta emot klagomål och synpunkter, vilket kan ske genom funktionen för detta på kommunens webbplats eller på annat sätt till någon i personalen. Klagomål och synpunkter tas emot av elevhälsochefen och hanteras med händelseanalys och utredning på samma sätt som vid avvikelser. MLA (medicinskt ledningsansvarig skolsköterska) har fått till sig **två (2)** klagomål/synpunkter, för övrigt är antalet klagomål/synpunkter okänt för år 2025 gällande MLA och PLA.

- Ett klagomål kan komma via olika kanaler från vårdnadshavare, elev, organisation eller annan vårdgivare.
- Personal inom *Elevhälsans medicinska insats* har ansvar att ta emot synpunkter och/eller klagomål. Som ytterst ansvarig för verksamheten svarar elevhälsochefen för att synpunkter och klagomål hanteras.
- Elever och vårdnadshavare är samverkanspartners för att förbättra och utveckla kvalitén i det systematiska arbetet.

- Vid behov, för undvikande av vårdskador, ändras rutiner och metoder i samråd av medicinskt ledningsansvarig och elevhälsochef.
- Samtliga medarbetare i verksamheten ansvarar för att granska och notera eventuellt uppkomna vårdskador samt informera om dessa till närmaste chef.
- Elevhälsochef är ansvarig för att informera ungdomen och i vissa fall anhöriga om en vårdskada som inträffat.
- När vårdskada så kräver, informeras alternativt anmäls händelsen till berörd myndighet.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhets-sammanhang beskrivs detta som resiliens.

Kommer ni att arbeta patientsäkert i framtiden?

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats i Österåker hade ambitiösa mål för 2025, men på grund av omprioriteringar har inte alla mål kunnat uppfyllas. MLA och PLA kommer att fortsätta arbeta med patientsäkerhet under 2026.

Elevhälsans medicinska insats EMI

För 2026 planeras fortsatt utvecklingsarbete med fokus på att kvalitetssäkra processer för att bland annat öka likvärdigheten i hälsosamtalen, mottagande av ny elev och vaccinationsförfarandet. Målet är att erbjuda likvärdig och högkvalitativ elevhälsa och minska risken för vårdskador för elever i de kommunala skolorna.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Elevhälsans medicinska insats

Mål:

Att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av personal inom Elevhälsans medicinska insats med hög kompetens och adekvat utbildning för uppdraget samt samordnad kompetensutveckling för uppdraget.

Organisationen ska ge goda förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet genom att under verksamhetsåret 2026 arbeta vidare med följande:

- Skolsköterskegruppen ska tillsammans med elevhälsochefen arbeta mer aktivt och mer regelbundet - en gång per månad - med de avvikelser som inkommit för att göra vården säkrare.

- Arbeta med att få likvärdiga normer och arbetssätt kring avvikelserapporteringen.
- Genomgångar och uppföljningar av rutiner i ledningssystem bör tydliggöras inom verksamheten för att främja både en god patientsäkerhet och följsamhet för de rutiner och processer som förekommer i arbetet som skolsköterska inom Österåkers kommun.
- Stickprovskontroller med granskningar av journaler för att upptäcka eventuella avvikelser.
- Elevhälsochefen säkerställer att basuppdraget utförs på varje enhet regelbundet under läsåret.
- Fortlöpande uppdatera rutiner och vid behov ta fram nya rutiner för den medicinska insatsen i elevhälsan.
- Medicinsk ledningsansvariga sköterska ska även i fortsättningsvis ingå i en kvalitetssäkringsgrupp med andra sköterskor i de geografiskt närliggande kommunerna Lidingö, Täby, Upplands-Väsby och Vallentuna.
- Under vårterminen planeras fortsatt arbete med dokumentation i skolhälsovårdsjournalerna för att säkerställa tydlighet och patientsäkerhet.
- Inför 2026 är målet att "***En frisk skolstart***" ska implementeras på de skolor som deltagit i projektet. Utrymme bör ges i skolsköterskornas tjänster och arbetsbeskrivningar för de som inte tidigare deltagit. På så sätt ges möjlighet att alla kan använda modellen och motiverande samtalsstöd för att ge vårdnadshavare verktyg för en hälsosammare vardag.
- Det fortsatta arbetet med kompetensbeskrivningen fokuserar under kommande period på **bemötande**, med särskild inriktning på situationer där avvikelser rapporterats från andra vårdgivare. En viktig del, som framkommer i kompetensbeskrivningen, är att skolsköterskan ska kunna bemöta **elever, vårdnadshavare, skolpersonal och samverkansparter professionellt**. Syftet är att ytterligare stärka skolsköterskornas förmåga att agera professionellt och tryggt i komplexa situationer, säkerställa patientsäkerhet och upprätthålla hög kvalitet i *Elevhälsans medicinska insats*.

Elevhälsans psykologiska insats

Mål:

Att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av personal inom Elevhälsans psykologiska insats med hög kompetens och adekvat utbildning för uppdraget samt samordnad kompetensutveckling för uppdraget.

Organisationen ska ge goda förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet genom att under verksamhetsåret 2026 arbeta vidare med följande:

- **Ledningssystem:** beslut i nämnd och fortsatt implementering.
- **Egenkontroll:** ta fram och arbeta utifrån årshjul. Områden: loggkontroll, journalgranskning, rutingenomgång och kontroll av testmaterial.
- **Avvikelse:** arbeta för höjd rapporteringsgrad och systematisk återföring i professionsmöten.
- **Digitalisering:** införa digitala verktyg för testning och resultatberäkning vid psykologisk testning.

EMI och EPI gemensamt

- **Ledningsmöten (MLA–PLA–skolläkare–elevhälsochef) månadsvis:** genomgång av risker, avvikelser, åtgärder och egenkontroller; beslut och uppföljning dokumenteras.
- **BUS-samverkan:** säkerställa att PLA eller MLA kan delta vid behov då relevanta frågor behandlas vid samverkansmöten
- **NPÖ/e-remitter:** fortsätta driva införande utifrån regionala förutsättningar; pröva statsbidrag för digital kommunikation.
- **Kommunikation och lärande:** återföring av lärdomar från avvikelser i alla professionsmöten; tematiska “månadens rutin”.
- **Digital funktionsbrevlåda för samtycken mellan EMI och EPI:** För att stärka samtyckes- och informationsöverföringsprocesserna mellan EMI och EPI har funktionsbrevlåda utvecklats och börjat testas i liten skala. Syftet är att skapa en säker och enhetlig hantering av skriftliga samtycken samt informationsdelning inom journalsystemet. Detta arbete fortsätter under 2026 och är en viktig del av att etablera en mer sammanhållen och säker samverkansstruktur mellan professionerna.

Förbättrad elevhälsa

Slutbetänkandet från Regeringens utredning *En förbättrad elevhälsa* som berör *Elevhälsans medicinska insats* överensstämmer således väl med våra lokala riktlinjer. Dessa bygger på regelbundna hälsobesök vartannat år, kontinuitet och relationsskapande med eleverna, hög tillgänglighet på skolan samt förmåga att snabbt kunna erbjuda stöd vid behov. Skolsköterskornas arbete präglas av dessa principer och säkerställer genomgående hög kvalitet i *Elevhälsans medicinska insats*, med fokus på tryggt bemötande, säker vård och stöd till elevernas hälsa och välbefinnande.

Avslutningsvis uttrycker medicinskt ledningsansvariga skolsköterskan behov av en nära och kontinuerlig dialog med *Utbildningsnämndens* ordförande avseende inriktning, innehåll och prioriteringar i kommande patientsäkerhetsberättelser.

BILAGA 1

Basprogram för Elevhälsans medicinska insats

Utifrån basprogrammet har skolsköterskans arbetsår och disposition av rutinmässiga arbetsuppgifter över läsåret sammanställts i en arbetsplan med ett årshjul.

Höstterminen

- Om arbetsuppgifter kvarstår från vårterminen, prioriteras det i första hand.
- Fastställ arbetsschema, mottagningstider, telefontider och konferenstider.
- Uppdatera läkemedelsförråd, akutlåda, förbandsmaterial. Beställ hem det som saknas. Kassera gammalt. Kontrollera otoskop, blodtrycksmanschett, stetoskop och audiometer.
- Kontrollera att varje elev har en upprättad shv-journal.
- Kontrollera in- och utflyttningar, rekvirera och skicka journaler.
- Kontrollera behov av tidig kontakt med elever som har särskilda behov.
- Nyinflyttade elever: lämna hälsouppgifter samt införskaffa medgivande att rekvirera shv-journal.
- Innan juledigheten: städa läkemedelsförråd, kassera gammalt läkemedel. Töm vattenbehållare i medicinskt kylskåp.

Förskoleklass: Ta emot/importera BVC-journaler, ev. skanna in i elevens EMI -journal. Skriv in manuellt om digital journal saknas: 5,5 års vikt och längd. Skicka ut hälsouppgifter via e-tjänst inför hälsosamtal under vårterminen.

Årskurs 2: Längd och vikt. Kort trivselsamtal. Skicka info till vårdnadshavare via *Unikum*.

Årskurs 2: MMR-vaccination dos 2. Skicka/lämna ut info samt medgivande till vårdnadshavare via webbportalen i *Prorenata*.

Årskurs 4: Hälsobesök med hälsosamtal och undersökning. Lämna ut information samt hälsouppgiftsblankett via webbportalen inför hälsosamtalet. Utför enenkät i klass eller enskilt.

Årskurs 5: Vaccinationer HPV. Börja med dos 1 i september/oktober. Skicka/lämna ut info samt medgivande till vårdnadshavare via webbportalen i *Prorenata*.

Årskurs 8: dTP dos V. Skicka/lämna ut info samt medgivande till vårdnadshavare via webbportalen i *Prorenata*.

Årskurs 1 gymnasiet: rekvirera journaler, skanna in hälsouppgifter, digital hälsoblankett lämnas ut. Påbörja hälsosamtal innan höstlovet, vecka 44.

Vårterminen

Förskoleklass: Genomför hälsobesök med hälsosamtal och hälsoundersökning tillsammans med vårdnadshavare. De som inte fått DTP-polio på BVC ska erbjudas dos 4.

Årskurs 5: HPV dos 2, sex månader efter dos 1.

Årskurs 6: Tillväxt och ryggkontroll.

Årskurs 8: Hälsobesök med hälsosamtal och undersökning. Lämna ut information samt hälsouppgifter via webbportalen *Prorenata* inför hälsosamtalet. Utför e-enkät i klass/enskilt med elev. Ev. vaccination i samband med hälsobesök.

Årskurs 1 gymnasiet: fortsätta hälsosamtalen, mål att dessa ska vara utförda innan påsklovet. Medicinsk studie- och yrkesvägledning vid behov i samverkan med studie- och yrkesvägledaren (SYV).

Vaccinera det som inte gjordes under höstterminen.

Checklista för studieövergångar finns för åk 3, åk 6 och åk 9 samt gymnasiet åk 2.

Hållpunkter tidsmässigt under läsåret

Sportlov: Ha påbörjat alla obligatoriska uppdrag/arbetsmoment under vårterminen.

Påsklov: De flesta hälsobesök och vaccinationer bör vara avslutade, endast strösamtal och resterande vaccinationer kvar.

Fortlöpande under läsåret

- Första veckan varje månad: Uppföljning av kontrollelever under bevakning i journalsystemet
- Följ upp remissbevakningar – följ upp att svar har inkommit på skickade remisser.
- Skicka påminnelse vid avsaknad av remissvar varje kvartal - senast 1 mars, 1 juni, 1 september och 1 december.

Efter vårterminens avslut

- Vid terminens slut: städa medicinskt kylskåp. Töm vattenbehållare i medicinskt kylskåp.
- Vaccin ska förvaras i temperatursäkert kylskåp över sommaren på Röllingbyskolan.
- Lämna risk-stickande avfall till medicinskt ledningsansvarig på Röllingbyskolan, som ansvarar för transport av riskavfall enligt avtal.
- Sortera ut original av bvc-journaler för åk 9, lägg dem i personnummerföljd samt lämna till kommunarkivarie i samband med inlämning av shv-journaler.

- Lämna en verksamhetsberättelse till elevhälsochefen.
- Lämna journaler till kommunarkivet för de elever som fyller 21 år.
- Lämna mottagningsrummet så att storstädning kan utföras.
- Städa läkemedelsförråd, kassera gammalt läkemedel.

Årshjul	Skolsköterskor
Januari	• Hälsobesök F-klass • Hälsobesök åk 8 • Skicka rekviderade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering
Februari	• Hälsobesök F-klass • Hälsobesök åk 8 • Skicka rekviderade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering
Mars	• 1 mars - Följ upp remissbevakningar • Hälsobesök F-klass • Hälsobesök åk 8 • Hälsokontroll/trivselsamtal åk 6 • Skicka rekviderade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering
April	• Vaccination HPV dos 2 • Hälsobesök: följ upp ev. rester eller nya elever som börjat under läsåret • Vaccinationer: uppsamling av eventuella restvaccinationer • Uppföljningar väntelista • Posthantering • Gör kontrollstationer av basuppdrag inför stadiebyte åk 3, 6, 9 + gymnasiet åk 2 • Avstämning med elevhälsochef - basuppdraget, hur ligger varje skolsköterska till?
Maj	• Hälsobesök: följ upp ev. rester eller nya elever som börjat under läsåret • Uppföljningar väntelista • Posthantering

Juni	• 1 juni - Följ upp remissbevakningar • Hälsobesök och väntelista, vaccinationer • Inlämning av shv-journaler till kommunarkiv • Lämna riskavfall till Röllingbyskolan • Lämna in överblivet vaccin till Röllingbyskolan • Posthantering
Juli	• Semester
Augusti	• Skicka klasslistor till BVC • Inhämta journaler på BVC • Beställa apoteksvaror • Beställa förbandsmaterial • Skicka rekvirerade shv-journaler • Uppföljningar väntelista/kontroll elever • Posthantering • Delegering av generella ordinationer
September	• 1 september - Följ upp remissbevakningar • Dela ut vaccinationsmedgivanden för MMR (åk 2), HPV (åk 5) och dTp (åk 8) • Skicka rekvirerade shv-journaler • Hälsobesök åk 2 • MPR dos 2 • Uppföljningar väntelista/kontroll elever • Posthantering • Kalibrering av medicinskteknisk utrustning
Oktober	• Vaccination HPV dos 1 • Vaccination dTp dos 5 • Lämna ut hälsouppgifter till vårdnadshavare inför hälsobesök åk 4 och åk 8 • Genomgång av inkomna hälsouppgifter • E-enkät med elever • Hälsobesök åk 4 • Hälsokontroll/trivselsamtal åk 6 • Skicka rekvirerade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering

November	• Lämna ut hälsouppgifter till vårdnadshavare • Genomgång av inkomna hälsouppgifter • E-enkät med elever • Hälsobesök åk 4 och åk 8 • Skicka rekvirerade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering • Avstämning med elevhälsochef - basuppdraget, hur ligger varje skolsköterska till?
December	• 1 december - Följ upp remissbevakningar • Hälsobesök åk 4 och åk 8 • Vaccinationer: uppsamling av eventuella rest vaccinationer • Hälsouppgifter till vårdnadshavare förskoleklass • Genomgång av inkomna hälsouppgifter • Förberedelse inför hälsobesök förskoleklass genom hörsel- och synkontroll • Skicka rekvirerade shv-journaler • Uppföljningar väntelista • Posthantering

BILAGA 2

Mall för verksamhetsbesök

BILAGA 3

Mall för journalgranskning

BILAGA 4

Kompetensbeskrivning

BILAGA 5

Delegationer